

พฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย¹

(TITLE TOURISM BEHAVIOR OF THAI VISITORS IN BANGKOK METROPOLITAN)

นายรัฐพร เกิดกลาง²
 ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์³
 พิศมัย จารุจิตติพันธ์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว และ 3) ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางท่องเที่ยวปี 2551 จำนวน 400 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และสร้างสมการถดถอยพหุเชิงเส้นเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก โดยพฤติกรรมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่มีการใช้จ่าย 1,501-2,500 บาท วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน ความถี่ในการเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลัก โดยส่วนใหญ่ไปช้อปปิ้ง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยว พบว่าอายุ สถานภาพโสด จำนวนผู้ร่วมเดินทาง และจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี แปรผกผันกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ในขณะที่ รายได้ต่อเดือน ประเภทสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งช้อปปิ้ง สถานที่พัก ค้างคืนประเภทโรงแรม รูปแบบพาหนะประเภทเครื่องบิน แปรผันตามกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า รายได้ต่อเดือน รูปแบบพาหนะรถโดยสาร และเครื่องบิน จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง และ โบราณสถาน/วัด แปรผันตามกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

¹ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²นิสิตมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

³รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีค่าความยืดหยุ่นสูง หมายความว่านักท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่กินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตในสายตาของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทย จากข้อค้นพบที่ว่า รายได้ แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง รูปแบบพาหนะประเภทเครื่องบิน มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผล ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ดังนั้นน่าจะมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และนักท่องเที่ยวชาวอเมริกา ยุโรป เพราะกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมาก

คำสำคัญ : พฤติกรรมการท่องเที่ยว

Abstract

This research has objectives for 1) studied the travel behavior of tourists and travelers 2) studied the factors that had influence to average expense of tourists and travelers and 3) studied flexible value of average expense per income of tourists and travelers by gathered data from survey with questionnaire with Thai tourists and travelers that traveled in 2008, participant as 400 persons by use the data analysis of travel behavior and by use frequency, percentage and multiple linear regression equation for find the factor that had influence per average expense.

Studied results found that travel behavior of tourists and travelers, by average expense behavior per day of most of tourists and travelers had expense 1,501 – 2,500 baht. Main objective of travel, most of them for tour and relaxation. Travel frequency, most of them travel 4-5 times/year. Categories of destination place, most of them went to shopping.

Studies results the factor that had influence per average expense in Bangkok metropolitan of tourists found that age, single status, amount of joint in travels and amount of average holidays in 1 year varied with average expense. While income per month, categories of destination place, shopping mall, rests place such as hotel, means of transport such as airplane varied with average expense.

Factor that had influence to average expense in Bangkok metropolitan of Thai traveler found that income per month, means of transport by bus and airplane, amount of average holidays in 1 year, categories of destination place such as shopping mall and ancient remains/temple varied with average expense.

Analysis results the flexible of average expense per income found that flexible value of average expense per average income of tourists and travelers had high flexible that means the tourism is expensive goods that over necessary for life in vision of Thai tourists and travelers.

From discover that income, destination place such as shopping mall, means of transport such as airplane had influence per average expense of tourists and travelers which effect to so that increased tourism income. So, we suggested that had better to campaign for high income tourists are increased travel such as Thai tourists that are businessmen and American, European tourists because this group tourists had high average expense.

Key word : Tourism Behavior

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดรายได้ในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ต่างๆ และการสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรงและการจ้างงานในภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น แต่ในสภาวะที่เศรษฐกิจของโลกตกต่ำ ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติลดลง ทำให้รายได้ในรูปแบบของเงินตราจากต่างประเทศลดลง จึงจำเป็นต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวในประเทศ กรุงเทพมหานคร นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศจำนวนมาก อย่างไรก็ตามรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ปัจจัยที่สำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว หากสามารถเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ย จะส่งผลก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่การกระตุ้นค่าใช้จ่ายเฉลี่ย จำเป็นต้องมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย เพื่อที่จะได้นำนโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายเพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานคร ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในกรุงเทพมหานครและศึกษาค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครปี 2551
กลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่เดินทางตามแหล่งท่องเที่ยว ที่ได้รับความนิยม จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2551 จำนวน 10 แหล่งท่องเที่ยว โดยเลือกตัวอย่าง แบบโควตา (Quota sampling) และแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานครในช่วงเดือน เมษายน – ตุลาคม ปี 2551 จำนวน 400 ราย

เมื่อได้จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมโดยการคำนวณจากขนาดตัวอย่างไม่ทราบขนาดประชากร แล้วทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะจัดเก็บ แบ่งตามสัดส่วนตามสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมใน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แหล่ง (อ้างอิงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2550) ดังนี้ ห้างสรรพสินค้า วัดพระแก้ว สวนจตุจักร สนามหลวง สวนสัตว์เขาดิน ศาลหลักเมือง วัดโพธิ์ ประตูน้้า สวนสยาม ถนนข้าวสาร (จากตาราง 1.1) โดยกำหนดสัดส่วนอย่างคร่าวๆ ตามน้ำหนักของ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีการเข้าชมมากที่สุด 10 อันดับแรก โดย สถานที่ท่องเที่ยว 3 อันดับแรก (คือ 1-3) จะแบ่ง ร้อยละ 50 ของจำนวนตัวอย่าง 4 อันดับต่อมา (คือ 4-7) ร้อยละ 30 ของจำนวนตัวอย่าง และ 3 อันดับ สุดท้าย (คือ 8-10) ร้อยละ 20

ตาราง 1.1 การเลือกตัวอย่าง

สถานที่ท่องเที่ยว	จำนวนตัวอย่างที่จัดเก็บทั้งหมด	จำนวนตัวอย่างที่จัดเก็บ(นักทัศนจร)	จำนวนตัวอย่างที่จัดเก็บ(นักท่องเที่ยว)
ห้างสรรพสินค้า	68	34	34
วัดพระแก้ว	66	33	33
สวนจตุจักร	66	33	33
สนามหลวง	30	15	15
สวนสัตว์เขาดิน	30	15	15
ศาลหลักเมือง	30	15	15
วัดโพธิ์	30	15	15
ประตูน้้า	27	14	13
สวนสยาม	27	13	14
ถนนข้าวสาร	26	13	13
รวม	400	200	200

ที่มา(<http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/604/Bangkok50.xls>)

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ประเภทของกลุ่มที่ร่วมเดินทาง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ได้แก่ ประเภทพาหนะระยะเวลาพำนักเฉลี่ย สถานที่พักค้างคืน ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ความสัมพันธ์ความถี่ในการเดินทาง วัตถุประสงค์หลักการเดินทางทัศนคติหรือความคิดเห็นในด้านการท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดกรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ได้แก่ ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะในการพัฒนาให้มีการท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถาม ซึ่งจะมีลักษณะเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (cross section data) ในช่วงเดือน เมษายน – ตุลาคม ปี 2551

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางเศรษฐมิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ใช้ค่าร้อยละ ค่าความถี่ อธิบายลักษณะทั่วไปและลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

2. การวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ

การบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือราคาสินค้าชนิดนั้นและรายได้ของผู้บริโภค การบริโภคการท่องเที่ยวก็ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ตัวคือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวและรายได้ของผู้บริโภคและอาจมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น รูปแบบในการเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทาง รวมถึงคุณสมบัติส่วนตัวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ อาชีพ ดังนั้น Demand function ของ การบริโภคของนักท่องเที่ยว คือ $\text{Expend}_i = f(\text{LD,Inc,Mem,Obj,Sex,Age,Sta,Occ,Ahy,veh,Sec,Lo})$ และได้สร้างสมการที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Ordinary Least Square Method (OLS) คือ $\text{Expend}_i = a_0 + a_1\text{LD}_i + a_2\text{Inc}_i + a_3\text{Mem}_i + a_4\text{Obj1}_i + a_5\text{Obj2}_i + a_6\text{Obj3}_i + a_7\text{Sex}_i + a_8\text{Age}_i + a_9\text{Sta}_i + a_{10}\text{Occ1}_i + a_{11}\text{Occ2}_i + a_{12}\text{Occ3}_i + a_{13}\text{Occ4}_i + a_{14}\text{Occ5}_i + a_{15}\text{sec1}_i + a_{16}\text{sec2}_i + a_{17}\text{sec3}_i + a_{18}\text{veh1}_i + a_{19}\text{veh2}_i + a_{20}\text{veh3}_i + a_{21}\text{Ahy}_i + a_{22}\text{Lo}$

โดยที่ $Expend_i$ (ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันของตัวอย่างที่ i) LD_i (ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i) a_0 (ค่าคงที่) a_1 - a_9 (ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม) Inc_i (รายได้ต่อเดือนของตัวอย่างที่ i) Mem_i (จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันของตัวอย่างที่ i) Obj_i (วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i) Sex_i (เพศของตัวอย่างที่ i) Age_i (อายุของตัวอย่างที่ i) Sta_i (สถานภาพของตัวอย่างที่ i) Occ_i (อาชีพของตัวอย่างที่ i) Sec_i (ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i) veh_i (รูปแบบพาหนะของตัวอย่างที่ i) Ahy_i (จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปีของตัวอย่างที่ i) Lo_i (สถานที่พักผ่อนของตัวอย่างที่ i) และ Demand function การบริโภคของนักท่องเที่ยว ดังนี้ $Expend_i = f(Inc_i, Mem_i, Obj_i, Sex_i, Age_i, Sta_i, Occ_i, Sec_i, veh_i, Ahy_i)$ และได้สร้างสมการที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Ordinary Least Square Method (OLS) คือ $Expend_i = a_0 + a_1Inc_i + a_2Mem_i + a_3 Obj_{i1} + a_4 Obj_{i2} + a_5 Obj_{i3} + a_6Sex_i + a_7Age_i + a_8 Sta_i + a_9Occ_{i1} + a_{10}Occ_{i2} + a_{11}Occ_{i3} + a_{12}Occ_{i4} + a_{13}Occ_{i5} + a_{14}sec_{i1} + a_{15}sec_{i2} + a_{16}sec_{i3} + a_{17}veh_{i1} + a_{18}veh_{i2} + a_{19}veh_{i3} + a_{20}Ahy_i$

โดยที่ $Expend_i$ (ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันของตัวอย่างที่ i) a_0 (ค่าคงที่) a_1 - a_9 (ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม) Inc_i (รายได้ต่อเดือนของตัวอย่างที่ i) Mem_i (จำนวนผู้ร่วมเดินทางที่ไปท่องเที่ยวด้วยกันของตัวอย่างที่ i) Obj_i (วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i) Sex_i (เพศของตัวอย่างที่ i) Age_i (อายุของตัวอย่างที่ i) Sta_i (สถานภาพของตัวอย่างที่ i) Occ_i (อาชีพของตัวอย่างที่ i) Sec_i (ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i) veh_i (รูปแบบพาหนะของตัวอย่างที่ i) Ahy_i (จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปีของตัวอย่างที่ i)

3. การวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

การศึกษานี้ต้องการดูว่าค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทางการท่องเที่ยว โดยค่าความยืดหยุ่นที่ศึกษา คือ ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้

$$2.2.1 \text{ Income elasticity of Expenditure (eex)} = \frac{\Delta ex}{\Delta i} \frac{i}{ex}$$

โดยที่ ex คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยให้เป็นตัวแปรตาม i คือ ตัวแปรรายได้ให้เป็นตัวแปรอิสระ หมายความว่า ความยืดหยุ่น เป็นค่าที่วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย(ex) และตัวแปรอิสระ คือ รายได้ (i)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยพฤติกรรมการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่ มีการใช้จ่าย 501-2,500 บาท วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง โดยส่วนใหญ่เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนความถี่ในการเดินทางโดยส่วนใหญ่เดินทาง 4-5 ครั้งต่อปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวหลักโดยส่วนใหญ่ไปช้อปปิ้ง

ตาราง 1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

variable	Coefficients	Std. Error	Probability
รายได้ต่อเดือน	.024	.004	.000
รูปแบบพาหนะ			
รถโดยสาร	472.738	205.446	.023
เครื่องบิน	1129.882	678.373	.098
จำนวนวันหยุดในรอบ 1 ปี	283.348	164.304	.086
ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว(Sec)			
แหล่งช้อปปิ้ง	502.661	270.238	.065
โบราณสถาน/วัด	733.682	279.635	.009

ค่าทางสถิติ R Square 0.381

Adjusted R Square 0.311

Durbin Watson 1.368

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.1 คือ รายได้ต่อเดือน (Inc) รูปแบบพาหนะ (Veh) คือ รถโดยสารและเครื่องบิน จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว (Sec) คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทช้อปปิ้ง (Sec1) และ โบราณสถาน/วัด (Sec3) โดยสามารถอธิบายการแปรผันของค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ของสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจได้ร้อยละ 38

ตาราง 1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

variable	Coefficients	Std. Error	Probability
รายได้ (Inc)	.040	.005	.000
อายุ(Age)	-448.144	91.832	.000
สถานภาพโสด(Sta)	-1016.464	209.103	.000
ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว(Sec)แหล่งช้อปปิ้ง	697.203	280.385	.014
สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรม (Lo)	437.906	214.571	.043
รูปแบบพาหนะ (veh) ประเภทเครื่องบิน	1968.484	407.726	.000
จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (Mem)	-413.668	198.417	.038
จำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี(Ahy)	-464.436	272.671	.090

ค่าทางสถิติ R Square 0.546

Adjusted R Square 0.519

Durbin Watson 1.798

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 คือ อายุ (Age) และ สถานภาพโสด(Sta) ส่วนรายได้ต่อเดือน (Inc) สถานที่ท่องเที่ยว (Sec) ประเภทแหล่งช้อปปิ้ง สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรม (Lo) และรูปแบบพาหนะ (veh) ประเภทเครื่องบิน มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย โดยตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถอธิบายการแปรผันของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจได้ร้อยละ 54

ผลการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีค่าความยืดหยุ่นเป็นบวก แสดงว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นผู้บริโภคจะบริโภคเพิ่มขึ้น และค่าความยืดหยุ่นค่าของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีค่าความยืดหยุ่นสูง เท่ากับ 5.473 และ 5.734 ซึ่งมีค่ามากกว่าหนึ่ง แสดงว่า การท่องเที่ยวเป็นสินค้าราคาแพงที่เกินความจำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ในสายตาของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งหมายความว่า หากรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.473 และ 5.734 ตามลำดับ

ตาราง 1.4 แสดงค่าความยืดหยุ่น

ตัวแปร	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว
	ค่าความยืดหยุ่น	
รายได้ต่อเดือน	5.473	5.734

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เปรียบเสมือนผู้บริโภคกลุ่มหนึ่งมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเช่นไร แนวคิดทางทฤษฎีสามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของการท่องเที่ยวได้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างจะเลือกบริโภคการท่องเที่ยวหรือสินค้าชนิดอื่นเท่าใดขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ตนเองมีอยู่จากพฤติกรรมผู้บริโภค บางคนอาจเลือกท่องเที่ยวครั้งเดียว แต่บางคนอาจเลือกท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ขึ้นอยู่กับความพอใจและงบประมาณของแต่ละคน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ซึ่งสามารถอธิบายตามทฤษฎีที่กล่าวว่า การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ โดย นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย สถานที่พักค้างคืนประเภทโรงแรมยังสอดคล้องกับสมมุติฐานและ งานวิจัยของ Mak และคณะ (1974) และอายุมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก สอดคล้องกับสมมุติฐานและ งานวิจัยของ ฌฐกานต์ โรจนุตมะ (2542)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักศึกษารชาวไทยที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ตรงตามทฤษฎีที่ซึ่งกล่าวว่า การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ คือ นักท่องเที่ยวและทัศนกรที่มีรายได้สูงจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวและทัศนกรที่มีรายได้น้อย

จากการศึกษาพบว่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งหมายความว่า การลดราคาการท่องเที่ยวลงจะทำให้รายรับจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและนักทัศนกรเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำกลยุทธ์ด้านราคาเพื่อเป็นแนวทางเพื่อให้รายรับจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- 1.ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมค่าใช้จ่ายสูงเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001-50,000 และ มากกว่า 50,000 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้น้อยจนถึงปานกลางให้มาท่องเที่ยวเพราะกลุ่มรายได้นี้มีกำลังซื้อแต่ขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่งเสริมนักท่องเที่ยวเพศหญิง ซึ่งนักท่องเที่ยวเพศหญิงจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่าเพศชายและนักท่องเที่ยวที่แต่งงานจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่สถานภาพโสดและหย่าร้าง

- 2.จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าจำนวนวันหยุดเฉลี่ยในรอบ 1 ปี มีอิทธิพลในทิศทางลบต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางลบ แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีวันหยุดพักผ่อนน้อยจะมีค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งวันหยุดเป็นข้อจำกัดด้านวันเวลา แต่ก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย โดยกลุ่มอาชีพที่มีวันหยุดน้อย คือ

ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจและอาชีพเอกชน ควรได้รับการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวมากขึ้น แม้ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีวันพักน้อยกว่าอาชีพอื่น จึงต้องมีค่าธรรมเนียมเพิ่มจำนวนวันพักให้มากขึ้น และเพิ่มจำนวนการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

3.จากผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นค่าของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อรายได้ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีค่าความยืดหยุ่นสูง เท่ากับ จัดเป็นสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย (Luxury goods) ในสายตาของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รายได้ยังไม่สูงมากนักยังรู้สึกว่าการท่องเที่ยวเป็นส่วนเกินของชีวิต เมื่อพิจารณาในแง่ของความเป็นธรรม คนเหล่านี้ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถเข้าถึงการท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้นทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้มีวัตถุประสงค์เพื่อเยี่ยมญาติ จะช่วยให้เกิดความผูกพันในสังคมไทยและมีผลทางอ้อมต่อการท่องเที่ยวและเพิ่มสินค้าและบริการใหม่ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). *สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ (Internal Tourism)*.

กรุงเทพฯ: กองสถิติและการวิจัย กทท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551,

จาก <http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/604/Bangkok50.xls>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *Tourism statistic*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551.

จาก http://www2.tat.or.th/stat/web/static_index.php

ณัฐกานต์ โรจนุตมะ. (2542). *ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในประเทศของชาว กรุงเทพมหานคร*.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร

นราธิพย์ ชุตินวงศ์. (2546) *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนาว์รัตน์ พลายน้อย และคณะ. (2538). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยว*

ชาวไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล

ปยุณรัตน์ มณีบุตร. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของ*

นักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร

- ไพศาล เชียงสุภพานนท์. (2547). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. (2251). การพัฒนากรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2551, จาก <http://www.bangkok.go.th/info/>
- ศรัณยา ศรีรัตนะ. (2542). ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2551). สารสนเทศภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2551, จาก <http://61.19.236.136/tourist/user/contact.php>
- Mak , James and Moncur, James E.T. and Yonamine Dave. (1977). Determinants of Visitor Expenditures and Visitor Lengths of Stay : A cross-section Analysis of U.S. Visitors to Hawaii. *Journal of Travel Research*. (15) : 5-8.
- Tapachai, Nirundon and Waryszak, Robert. (2000). An Examination of the Role of Beneficial Image in Tourist Destination Selection. *Journal of Travel Research*. (39) : 37-44.
- Thailand tourism homestay. (2008). *Bangkok gateway city Thailand*. Retrieved April 20, 2008, from http://www.tripsthailand.com/Bangkok_tourist.php